

Hervorming gezondheidszorg loopt wéér vast

Jonge FDP-minister dreigt zich stuk te bijten op probleemdossier

Achtergrond - 5 maart 2010

De jonge FDP'er Philipp Rösler (37) moet voor elkaar krijgen wat al decennia lang geen enkele minister van Gezondheid is gelukt. Hij moet een gezondheidsstelsel bedenken en invoeren dat werkt, betaalbaar is en waar niet alle betrokkenen woest over zijn. Totnogtoe gaat hem dat niet goed af.

De *Kopfpauschale* – daar gaat het allemaal om. Het betekent zoiets als: een vast tarief voor iedereen. Dat is wat minister Rösler wil: een stelsel waarin iedereen ongeacht zijn of haar inkomen evenveel premie betaalt. Mensen met een lager inkomen worden uit de staatskas gecompenseerd. Werkgevers hoeven geen extra bijdragen te leveren. Dat kost de staat minder dan 10 miljard euro, zegt Rösler. Het huidige systeem kost de staatskas ruim 15 miljard euro.

Het huidige systeem is net twee jaar oud. In 2007 voerden CDU en SPD een systeem in dat met veel hangen en wurgen als compromis werd geaccepteerd. Het belangrijkste onderdeel daarvan was het Gezondheidsfonds. Daarin betalen werkgevers, werknemers en overheid allemaal een bijdrage, die vervolgens eerlijk over de verschillende ziekenfondsen moet worden verdeeld. Het werd uiteindelijk pas in 2009 ingevoerd, omdat er nog zoveel haken en ogen aan zaten. Nu, een jaar later, lijkt het nog steeds niet goed te werken. Zo kampen de ziektekostenverzekeraars nog steeds met tekorten.

Kosten

Toen CDU/CSU en FDP in het najaar van 2009 samen gingen regeren, spraken ze af het gezondheidssysteem opnieuw aan te pakken en schetsten ze in het regeerakkoord de contouren van het *Kopfpauschale*-stelsel dat Rösler nu wil invoeren. Maar er kleven nogal wat bezwaren aan. Het grootste bezwaar zijn de kosten.

Volgens experts, zo berichten verschillende Duitse media, kost de hervorming zo'n 30 miljard euro – en dus niet de krappe 10 miljard die Rösler noemt. Omdat de overheid een deel van de medische kosten voor lagere inkomens gaat compenseren – en dus niet bijspringt bij de premies zoals in eerdere stelsels – zijn

de overheidsuitgaven moeilijk in te schatten. Het ministerie van Financiën heeft berekend dat voor de financiering een “astronomische belastingverhoging” nodig is, aldus *Die Welt*.

Bij de hervorming van 2007 was een tegemoetkoming van de overheid op deze manier juist uit den boze, omdat de staat al zo krap bij kas zat. Dat is door de financiële crisis alleen maar erger geworden. Des te opmerkelijker dat de nieuwe regering daar toch voor kiest.

Veto

Dat vindt ook coalitiepartner CSU. De voorzitter van de Beierse zusterpartij van de CDU, Horst Seehofer, dreigt zijn veto over Rösler's plannen uit te spreken. Hij vindt het nieuwe systeem niet alleen te duur, het is hem ook niet sociaal genoeg. De FDP is woedend over de afvallige partner. “Het CSU heeft het regeerakkoord waar dit instaat ondertekend”, roepen de liberalen en willen dat kanselier Merkel (CDU) ingrijpt. Maar zij wacht liever eerst het werk van een nieuwe regeringscommissie af.

De regeringscommissie bestaat uit acht ministers die moeten gaan uitzoeken hoe het nieuwe systeem kan worden gefinancierd. In die commissie zitten onder meer minister Schäuble (CDU) van Financiën – die het systeem te duur vindt; minister Von der Leyen (CDU) van Werkgelegenheid – die ertegen is dat vooral werkgevers en hogere inkomens ervan profiteren; en CSU-minister Aigner van Consumentenbelangen – die een partijvoorzitter heeft die met een veto dreigt. “Het werk van de commissie is al zo goed als mislukt voordat ze is begonnen”, concludeerde de Beierse minister van Gezondheid Markus Söder (CSU) daarom al afgelopen weekend in *Bild am Sonntag*.

Verkiezingen NRW

Ook de oppositie is fel tegen. De SPD, die de inkomensonafhankelijke bijdrage in 2007 zo succesvol had tegengehouden, wil Rösler's gezondheidshervorming inzet maken van de deelstaatverkiezingen in Noordrijn-Westfalen (NRW) van 9 mei. De uitslag in NRW heeft invloed op de samenstelling van de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de deelstaten. Als de stemverhoudingen daarin veranderen, wordt het voor Merkels regering een stuk lastiger het nieuwe stelsel in te voeren.

Bij de bevolking zijn Rösler's plannen ook niet populair. Volgens een opiniepeiling van het *Handelsblatt* is 80 procent tegen de *Kopfpauschale*. Ook de ziektekostenverzekeraars volgen de minister met argusogen. Zij vrezen dat ze veel minder inkomsten krijgen.

Prestige

Rösler, van huis uit zelf arts, zit dus in een lastig parket. De gezondheidszorg is een prestigeproject van zwart-geel en vooral van zijn eigen FDP. Hij moet de komende jaren bovenal de uitgaven in de zorg zien te beperken. Ziekenfondsen rekenen dit jaar met een tekort van 12 miljard euro. Vorig jaar was dat nog 10 miljard. Als er niets verandert en het huidige stelsel wordt voortgezet, zo waarschuwt de werkgeversorganisatie, moeten de werkgeversbijdragen in 2011 worden verhoogd. Rösler moet dus in de clinch met allerlei groeperingen die juist hadden gehoopt dat hij alles beter zou maken: de farmaceutische industrie, artsen, ziekenhuizen en apothekers.

Eind 2009 sprak Rösler in de *Süddeutsche Zeitung* nog over een stapsgewijze invoering van zijn plannen. *Stern* schrijft deze week dat Rösler zelf inmiddels ook niet meer in een snelle hervorming gelooft. Hij spreekt niet meer over de invoering ervan, aldus het weekblad, maar over “de moed om in een nieuw systeem te stappen”. *Stern*: “Dat betekent: het nieuwe systeem wordt in deze kabinetsperiode niet meer ingevoerd. En wie na 2013 regeert – dat weet toch niemand.”

Duitsers en gezondheid

Nederland voerde in 2006 een gezondheidshervorming door waarin het verschil tussen ziekenfonds en particulier verzekerden wegviel. Voor de hervorming van het Duitse stelsel in 2007 keek Duitsland ook naar Nederland. Maar de landen zijn op het gebied van medische zorg moeilijk te vergelijken. Duitsers gaan heel anders met gezondheidskwesties om dan Nederlanders. Zij kennen bijvoorbeeld geen systeem van de huisarts als poortwachter. Iedereen kan bij elke arts of specialist binnenlopen zonder verwijsbriefje. Duitsers gaan ook veel vaker naar de dokter – dat maakt het systeem ook zo duur.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/440/hervorming-gezondheidszorg-loopt-weer-vast>